

ACCOUNTANTSDAG 2012:

Omarm de verandering

Omdat er al genoeg wordt gesomberd over het accountantsberoep was de Accountantsdag 2012 bedoeld om inspiratie op te doen voor de toekomst. Met het oog op de toekomst moet de accountant meebewegen met de klant en de veranderende wereld om hem heen, zonder zijn core business te verwaarlozen. “Omarm de veranderingen, want als je stil staat, ga je achteruit.”

TEKST: LEX VAN ALMELO | BEELD MARJA BROUWER

Van de twaalfhonderd accountants die op 21 november 2012 naar de Accountantsdag waren getogen, kwam meer dan de helft inspiratie opdoen, zo bleek uit een peiling van co-host Robert Daverschot. “Het wordt geen strenge, maar een inspirerende dag”, zei dagvoorzitter Petra Grijzen (journalist BNR) voordat zij het woord gaf aan Ben Verwaayen. De ceo van telecomgigant Alcatel Lucent vindt dat de accountant effectiever moet worden in zijn core business. Nieuwe diensten, zoals

BEN VERWAAYEN: ‘DE IDEALE ACCOUNTANT IS EEN ACCOUNTANT DIE ZICH REALISEERT DAT EEN BEDRIJF EEN BEEST IN ONTWIKKELING IS.’

forensische accountancy, kunnen hem gestolen worden. “Voor mij als klant is de accountantsverklaring het belangrijkste, want dan weet ik dat het goed is en dat het waar is wat ik beweert.”

‘GEEN KANTOOR-ROTATIE’

Verwaayen ziet graag dat de accountant weer de vertrouwensman van de ondernemer wordt. Dat de accountant de klant als “een interne *whistleblower*” wijst op wat er misgaat. En dat de accountant de toekomstplannen van de klant bespreekt. “De ideale accountant is een accountant die zich realiseert dat een bedrijf een beest in ontwikkeling is.” In een wereld die zowel globaliseert als lokaliseert kan een accountant geen zekerheid meer geven. De ‘gekookte’ boeken van *Autonomy*, in 2011 overgenomen door Hewlett-Packard, laten zien dat zelfs twee accountantskantoren dat niet kunnen. Verwaayen haalt de *Wall Street Journal* aan, die hoopt dat dit recente schandaal een discussie teweegbrengt over de ethiek en de normen van wat een audit zou moeten zijn. Dat wil niet zeggen dat Verwaayen voor meer regelgeving is. “Regelgeving loopt altijd achter en daarmee kun je schandalen dus niet voorkomen. Regels worden vaak bedacht vanuit een reactie in plaats van uit een design. Dat je na acht jaar van accountantskantoor moet wisselen, is bijvoorbeeld regelgeving voor de Bühne. Het is beter om na acht jaar een andere accountant te nemen dan een ander kantoor.”

'APPLE IS IN STAAT GEBLEKEN OM DE HELE MUZIEKINDUSTRIE OM TE GOOIEN. DAT SOORT DINGEN KAN OOK GEBEUREN IN DE ACCOUNTANCY.'

'ZE LATEN HET NIET ZIEN'

Accountants moeten gewoon hun werk goed doen, dat is de beste manier om het vertrouwen te herwinnen. Maar, zegt NIVRA-voorzitter Ruud Dekkers later op de dag: "We worden de hele tijd overvallen door incidenten en die creëren het beeld dat de accountant zijn werk niet goed doet."

Petra Grijzen: "Het zal toch niet zo zijn dat jullie echt je werk niet goed doen?"

"Nee", zegt Roderick Meeder, accountant in business bij de Rabobank en voorzitter van de NBA-Ledengroep accountants in business: "Accountants leveren goed werk, maar ze vertellen het niet, ze laten het niet zien."

RONDETAFLDISCUSSIE: JONGE HONDEN DURVEN MEER

"Deze generatie heeft meer lef om continu te veranderen en zich aan te passen aan de nieuwe wereld. We stellen meer vragen, zijn alerter, opener en meer bereid om te veranderen. Dat zei Marie-Pauline Lauret (KPMG) in een door Petra Grijzen geleid gesprek. Naast Lauret namen daaraan deel: Steijn Pelle (Cravatte Pelliano, beste jonge ondernemer van 2012), Christophe van der Maat (Jonge ambtenaar van het Jaar 2012) en Danny Mekić (internetondernemer en 'multidisciplinair expert').

Lauret werkte bij KPMG, maar zette een eigen adviesbedrijf op toen zij onvoldoende ruimte kreeg om het op haar eigen manier te doen. Toen ze die ruimte wel kreeg, keerde zij na drie jaar terug bij KPMG. Christophe van der Maat leverde een kwart van zijn salaris in om meer professionele ruimte te krijgen, bijvoorbeeld om zijn werk ook voor andere ministeries te doen. "Je wilt onzekerheid, omdat je daardoor ruimte krijgt om leuke dingen te doen. De hele overheid experimenteert nu met zelfstandige publieke professionals, zpp'ers."

ERVARING NODIG

Danny Mekić: "Twintigers krijgen te weinig plek in Nederland. Er zijn dertigduizend Nederlanders in Silicon Valley, terwijl men in Eindhoven op zoek is naar talent. We stevenen af op een arbeidstekort."

Steijn Pelle: "De wereld lokaliseert en globaliseert tegelijkertijd, zoals Ben Verwaayen al zei. Ik heb de beschikking over betrouwbare partners aan het andere eind van de wereld. Ik laat mijn *keynote speech*'s nachts voor drie dollar per uur maken in India of de Verenigde Staten. Als ik 's ochtends opsta, is die klaar. Wanneer je ergens heel goed in bent, kun je dat over de hele wereld doen. Als ik weinig werk heb, doe ik een klusje voor een lagere prijs in Rusland. Als de klant tevreden is, betaalt-ie de volgende keer wat meer. Apple is in staat gebleken om de hele muziekindustrie om te gooien. Dat soort dingen kan ook gebeuren in de accountancy."

'LEEFTIJD NON-DISCUSSIE'

Computers nemen steeds meer mensenwerk over, zodat accountants zich moeten bezinnen op hun toegevoegde waarde. Die kan bijvoorbeeld zitten in de analyse van *big data*. Volgens de jonge honden moeten accountants flexibel zijn en zich aanpassen aan de nieuwe generatie ondernemers.

Daarbij hoeft niet alles overboord. Danny Mekić: "Als alle accountants nu gratis diensten gaan aanbieden, zou de economie instorten."

In de ogen van de jonge ambitieuzen zijn de vijftigplussers niet per definitie afgeschreven.

Steijn Pelle: "Leef tijd is een non-discussie. Als klant heb ik de kennis nodig van een ervaren accountant en adviseur."

Meeder vindt wel dat accountants eerder aan de bel moeten trekken. "Vaak kunnen ze eerder zeggen wat ze tegenkomen. Dus niet wachten tot ze 120 procent zekerheid hebben, maar al bij tachtig procent." Dat geldt ook voor de accountants in business die in dienst zijn bij een organisatie. "Als je bij Hewlett-Packard of Vestia zit, moet je toch wel iets zien." Accountants zouden volgens Meeder meer rond moeten kijken in de organisatie, in plaats van zich wekenlang op te sluiten in datarooms.

INSPIRATIESESSIES

De hoofdmoot van de Accountantsdag 2012 waren de kleinschalige sessies, waarbij de inspiratie 's ochtends kwam van 'ijsbrekers' van buiten het beroep en 's middags van 'breekijzers' uit het beroep zelf.

DE SESSIES MET 'IJSBREKERS' VAN BUITEN HET BEROEP:

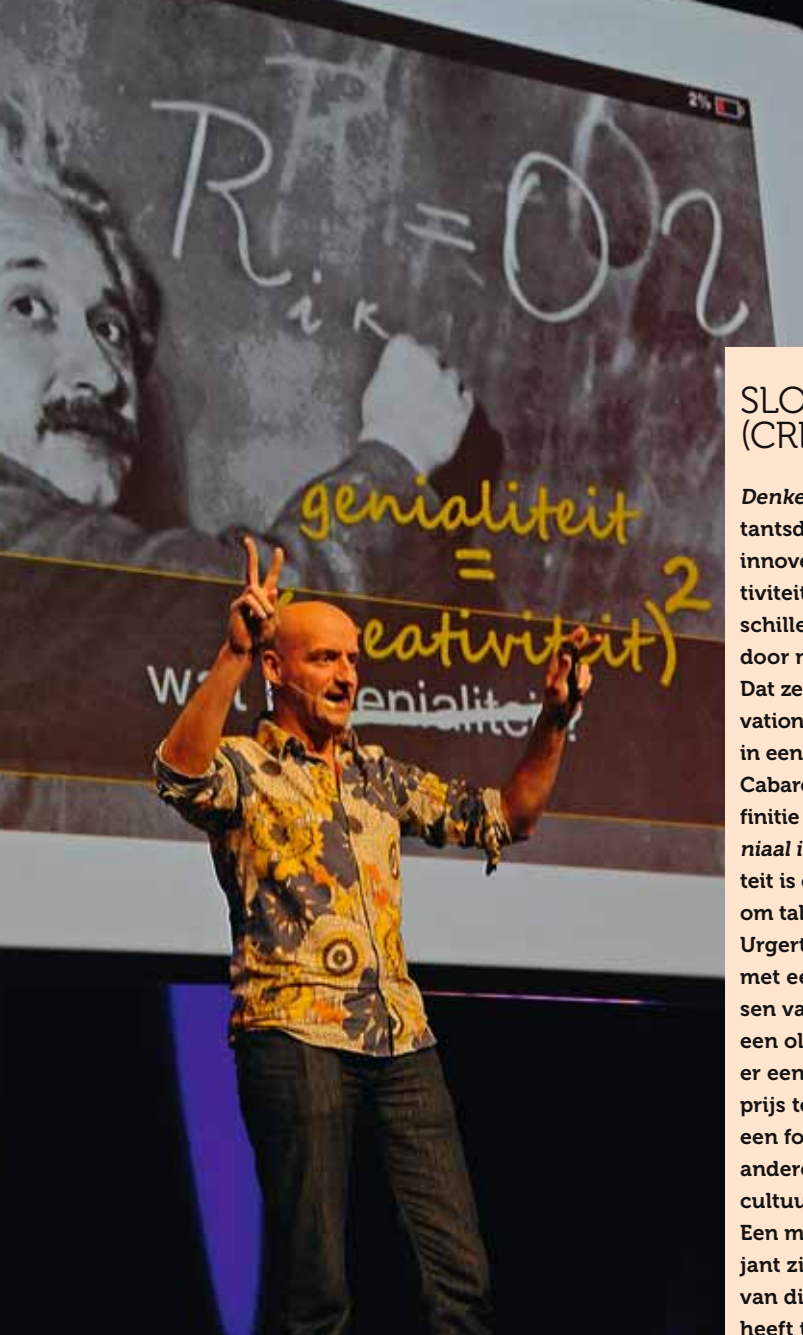
- Publicist **Bas Heijne** pleitte voor meer denkracht in een hectische, digitale wereld met Arnout van Kempen als facilitator (FPLC). Volgens Heijne zijn de verhoudingen veranderd door de crisis en is de tijd voorbij dat jonge professionals opgroeiden met het idee dat je je eigen leven mag maken en zowel economisch als sociaal vrij bent.
- Brigadegeneraal **Michiel van der Laan** gaf het goede voorbeeld aan accountants en ondernemers in de hoop dat zij goed volgen. Facilitator: Robert Mul (NBA)
- **Mathijs Bouman** besprak de crisis, met Leen Paape (Nyenrode) als facilitator, en stelde onder meer vast dat je de recessie niet kunt wegpraten. "Wij hebben een balansrecessie en die moeten we uitzitten en uitzweten."
- Oud-volleybalcoach **Joop Alberda** zag in onderwijs, talentontwikkeling en coaching een basis voor vernieuwing. Facilitator: Dirk ter Harmsel (voorzitter NOVAA)
- **Paul Iske** (Instituut voor briljante mislukkingen) legde uit hoe je kunt leren van fouten, zodat een mislukking achteraf briljant blijkt. Facilitator: Berry Wammes (NBA)
- Oud-ceo **Harry Starren** van De Baak gaf aan hoe je kunt besturen en verantwoorden in een duurzame wereld. Facilitator: Roderik Meeder (Rabobank, voorzitter NBA-Ledengroep Accountants in Business)
- **Boan Kattenberg** (Dilemma Consult) bezag dilemma's van nu en denkers van toen. Facilitator: Willem van Wijngaarden (oud-voorzitter NIVRA)
- **Kees Vendrik** (Algemene Rekenkamer) vindt dat de krimpende budgetten van de overheid in bijvoorbeeld de zorgsector de vraag oproept of het simpeler en goedkoper kan. De beroepsgroep moet daarbij meedenken over goede verantwoording. Facilitator Paul Scholte (directeur Auditdienst Rijk, bestuurslid NBA)
- **Joost Steins Bisschop** (columnist/ partner Jungle Minds) besprak technologische ontwikkelingen die de toekomst veranderen. Facilitator Pieter de Kok (Coney)

DE SESSIES MET 'BREEKIJZERS' VANUIT HET BEROEP:

- **Paul Steman** (Mazars), **Johan Peters** (ONS Accountants), **Alexander Leppink** (BDO) **Martin Noordzij** (Nieuwint & Van Beek) kwamen met vernieuwingen voor de accountantspraktijk. Zo onderzoekt Mazars systematisch of een onderneming wel zijn doelstellingen haalt en kansen benut en heeft ONS Accountants "een vaste cliëntenraad" in het leven geroepen. Maar: "Je kunt van een varken geen renpaard maken." Facilitator: Henri Spanjers (BDO)
- **Henk Scholten**, hoogleraar ruimtelijke informatica (VU), demonstreerde hoe je met openbare informatie en digitale informatie, die je bijvoorbeeld via crowd sourcing verkrijgt van gewone burgers in een wijk, effectief zaken kunt meten. Met deze nieuwe manier van werken kunnen systemen "self auditing" worden. Facilitator: Marc Goedhart (NBA-VRC)
- **Fouk Tsang** besprak de rol van accountants bij ontwikkelingen in ICT en datamining. Facilitator: Arnout van Kempen (FPLC)
- **Wim Bartels** (KPMG) en **Aneglica Ortiz** (FMO) bespraken hoe relevant het verhaal achter de cijfers is voor ondernemingen. Facilitator Paul Hurks (NBA)
- **Edwin Adams** en **Martin van Schilferen** (Geldvoorelkaar.nl) legden uit wat accountants kunnen betekenen bij crowd funding. Facilitator: Jan Wietsma (Full Finance)
- **Marcel van der Schaaff** (Brown Paper Company) liet accountants bottom up thema's aanreiken om de verandering "van administreren naar adviseren" te kunnen maken. Eén van de problemen daarbij blijkt dat accountants zijn opgeleid als "cijfereers" en niet al het personeel geschikt is om de juiste aandacht aan de klant te schenken. Facilitator: Carel Verdiesen (oud-voorzitter NOVAA)
- **Willem Okkerse** (OK Rating Institute) legde uit hoe je bijtijds discontinuïteit en/of fraude kunt signaleren. Hij demonstreerde de voorspellende waarde van zijn OK-score. Kern van zijn verder niet nader gepreciseerde methode: de kans op faillissement neemt toe naarmate een bedrijf minder 'verspilt' (de *dissipation ratio* op basis van analyse van return on assets). Okkerse over deze aanvankelijk ook voor hem verrassende paradox: "De verklaring is dat zo'n bedrijf minder uitloopmogelijkheid heeft om zaken te verbeteren." Facilitator: Jan de Rooy (The Independence Company)
- **Peter Eimers** (PwC) besprak de rol van de accountant in het financiële systeem van de toekomst. Facilitator: Marie-Pauline Lauret (KPMG)
- **Olof Bik** (PwC) belichtte de nieuwe verhoudingen op de werkvloer en de cultuur van het accountantskantoor. Facilitator: Anne-Marika van Arkel (NBA)

'ACCOUNTANTS LEVEREN GOED WERK, MAAR ZE VERTELLEN HET NIET, ZE LATEN HET NIET ZIEN.'

SLOTACT: GENIALITEIT = (CREATIVITEIT)² EN DURF

Denken, Durven, Doen was het motto van de Accountantsdag 2012. Om met je tijd mee te gaan moet je innoveren. Daarvoor heb je inspiratie nodig en creativiteit. Creativiteit is het vermogen om vanuit verschillende perspectieven naar iets te kijken en daarvoor nieuwe dingen te zien.

Dat zei niet alleen Paul Iske, hoogleraar open innovation & business venturing aan Maastricht University in een van de achttien 'inspiratiesessies' tijdens de dag. Cabaretier Rob Urgert hanteerde een vergelijkbare definitie tijdens zijn afsluitende 'cursus' *Hoe word ik geniaal in 15 minuten?* aan het eind van de dag. "Genialiteit is creativiteit tot de hogere macht: het vermogen om talloze mogelijkheden tegelijkertijd te zien."

Urgert liet de zaal oefenen met een foto van enkele, met een plastic hoofdkapje uitgeruste, functionarissen van wie er eentje een arm diep in het rectum van een olifant steekt. De aanwezigen in de zaal moesten er een geestig onderschrijven bij bedenken om een prijs te winnen. Volgens één inzender ging het om een foto van een 'internal audit'. Maar volgens een andere zagen we young professionals de organisatiecultuur van de NBA onderzoeken.

Een mislukking kan volgens Paul Iske overigens briljant zijn. Viagra is daar het bewijs van. De bijwerking van dit mislukte middel voor hart- en bloedvaten heeft tot een daverend succes geleid. Voor innovatie moet je fouten dus durven maken. Een accountantskantoor zou in discussie moeten gaan over welke fouten het aanvaardbaar vindt en welke absoluut ontoelaatbaar, zodat de angst om fouten te maken minder wordt.

'GENIALITEIT IS CREATIVITEIT TOT DE HOGERE MACHT: HET VERMOGEN OM TALLOZE MOGELIJKHEDEN TEGELIJKERTIJD TE ZIEN.'

NOvAA-voorzitter Dirk ter Harmsel nuanceert de noodzaak van de professioneel-kritische instelling bij de mkb-accountant: "Het gaat er niet om dat je kritisch bent, maar dat je de juiste vragen stelt en dat de omgeving je daarin stimuleert."

NIET MONDDOOD

Marie-Pauline Lauret (KPMG) vindt dat accountants meer aandacht moeten schenken aan jongere accountants (zie hierna 'Rondetafel Discussie').

Ruud Dekkers erkent dat accountants soms zo druk zijn met alledaagse dingen dat het coachen erbij inschiet. Maar jongere accountants die gecoacht willen

worden, moeten volgens Dekkers zelf het initiatief nemen. De veronderstelling dat jongere, kritische accountants monddood worden gemaakt, blijkt volgens Dekkers niet te kloppen. "Uit een onderzoek naar de *Tone at the Top*, waarvan de resultaten binnenkort worden gepubliceerd, komt naar voren dat er wel degelijk mogelijkheden zijn voor discussie, kritiek en een eigen mening. Maar er blijkt uit de antwoorden wel verschil tussen ervaren en beginnende accountants, dus er is ruimte voor verbetering."

Dekkers onderstreept de noodzaak om mee te bewegen met de ontwikkelingen. "Omarm de veranderingen, want als je stil staat, ga je achteruit." □